

STABIEL INKOMEN IN MELKVEEHOUDERIJ*Jakob Jager*

De melkveehouders zijn in 2004 wederom met een lagere melkprijs geconfronteerd. De gemiddelde melkprijs komt uit op ongeveer 32,50 euro per 100 kg, 3% lager dan in het voorgaande jaar. Ondanks een stijgende melkgift per koe zal over 2004 landelijk gezien iets minder melk worden geleverd dan in 2003, omdat aan het begin van het jaar fors moest worden gekrompen om het quotum niet te overschrijden. Doordat er minder bedrijven zijn dan in 2003, ligt de melkproductie per gemiddeld bedrijf in 2004 wel hoger dan in 2003. De prijzen van de nuchtere kalveren zijn 14% lager dan vorig jaar, die van de slachtkoeien daarentegen juist 13% hoger. De totale omzet en aanwas daalt hierdoor met 4%. Een plusje aan de opbrengstenkant wordt behaald met de melkpremie (1,18 euro per 100 kg quotum), die in het kader van de herziening van het landbouwbeleid is toegekend en eind oktober is ontvangen. Op melkveebedrijven met vleesvarkens als extra bedrijfstak dragen ook hogere varkensprijzen bij tot een toename van de opbrengsten.

Kosten, rentabiliteit en inkomen

Het structureel verleen van melkquota is aan banden gelegd, wat heeft geleid tot minder leaseovereenkomsten en lagere leasekosten. Wel nemen de overige kosten toe, vooral door een stijging van de prijs. Door deze prijsstijging en de sterke toename van de ingerekende rentekosten daalt de rentabiliteit met vier procent. Omdat niet alle ingerekende rentekosten worden betaald, stijgt het gezinsinkomen uit bedrijf ten opzichte van vorig jaar licht, namelijk tot 36.000 euro (tabel 1). Ten opzichte van eerdere jaren is dit een laag niveau.

Tabel 1 Bedrijfsresultaten en inkomen op melkveebedrijven (x1.000 euro)

	2002	2003 (v)	2004 (r)	mutatie 2003-2004 (%)
Melkkoeien per bedrijf	61,5	62,6	62,9	+1
Oppervlakte (ha per bedrijf)	39,2	39,6	40,6	+3
Opbrengsten	200,2	192,8	193,7	0
w.v. melk	157,3	155,9	152,5	-2
omzet en aanwas rundvee	17,5	12,8	12,2	-4
omzet en aanwas varkens	6,0	6,4	7,5	+16
overig (w.o. melkpremie)	19,3	17,6	21,5	+22
Totaal betaalde kosten en afschrijving	159,9	160,9	161,0	0
w.o. kosten dierlijke en plantaardige activa	58,2	59,8	61,5	+3
materiele activa	48,9	49,1	50,2	+2
financieringskosten (incl. betaalde rente)	20,0	19,7	20,1	+2
Bedrijfswinst normale bedrijfsvoering	40,3	32,0	33,0	+3
Buitengewone baten en lasten	2,3	3,0	3,0	0
Gezinsinkomen uit bedrijf	42,6	35,0	36,0	+3

v) voorlopig, r) raming
Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI

Verskil met kwartaalrapportage

In de rapportages van de eerste drie kwartalen, zoals eerder in *Agri-Monitor* gepubliceerd, was er, bij een gelijkblijvende bedrijfsomvang, sprake van een teruglopend saldo. Dit kwam vooral omdat werd uitgegaan van een volumedaling van de melkproductie. Bij de ontwikkeling van het gemiddelde bedrijf wordt echter rekening gehouden met een groei van het bedrijf (+1%), waardoor de inkomensdaling wordt omgebogen tot een inkomensstijging. Voor de meeste bedrijven die niet zijn gegroeid zal 2004 toch als een slechter jaar de boeken in gaan dan 2003.

Resultaten biologische melkveebedrijven iets beter dan op de gangbare

De opbrengsten en betaalde kosten zijn op de biologische melkveebedrijven in 2004 nauwelijks veranderd ten opzichte van het voorgaande jaar. Het inkomen bleef dan ook vrijwel onveranderd en ligt met 39.000 euro net boven het inkomen van het gemiddelde melkveebedrijf (tabel 2). De melkprijsdaling die in de gangbare melkveehouderij in de afgelopen jaren optrad, werd door een toename aan zelfzuivelen op de biologische bedrijven opgevangen. Daardoor nam het inkomen in 2003 zelfs nog iets toe. In de berekening voor 2004 is geen verdere verschuiving naar het zelfzuivelen voorzien. Tien tot vijftien procent van de biologische melk kon in 2003 niet als biologisch worden afgezet, waardoor de bedrijfsontwikkeling in 2004 beperkt was. De gemiddelde bedrijfsomvang (gemeten in hoeveelheid melk) blijft ruim een kwart achter bij die van de gangbare bedrijven.

Tabel 2 *Inkomensvorming en -besteding op biologisch melkveebedrijven (x 1.000 euro per bedrijf)*

	Gezinsinkomen uit bedrijf	Inkomen buiten bedrijf	Totaal gezinsinkomen	Belastingen en premies	Gezinsbestedingen	Besparingen
2002	39,2	6,4	45,6	1,2	38,6	5,8
2003 v	40,0	10,0	50,0	2,5	35,0	12,5
2004 r	39,0	10,0	49,0	2,0	36,0	10,0

v) voorlopig, r) raming
Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI

Geen verandering saldo vleesstieren

De vleesstierhouderij in Nederland is vanaf 1990 sterk in belang teruggelopen. In 2004 nam het aantal bedrijven met stieren ook weer fors af, maar het aantal stieren bleef gelijk. Het aantal grotere bedrijven (meer dan 75 stieren) steeg van 260 naar 300. Deze bedrijven maken echter nog geen 4% uit van het totaal aantal bedrijven met vleesstieren. Ze omvatten wel meer dan een derde van de totale vleesstierenstapel. Het saldo van de vleesstierenhouders blijft in 2004 vrijwel gelijk doordat de lagere opbrengstprijzen en hogere voerkosten worden gecompenseerd door de lagere prijs van het uitgangsmateriaal. De dierpremies blijven onveranderd. Het saldo komt op ruim 400 euro per gemiddeld aanwezige stier.

Saldo schapenhouderij: stapje terug

De resultaten in de schapenhouderij lagen in 2001 en 2002 mede als gevolg van de BSE- en MKZ-problemen in de rundveehouderij op een aantrekkelijk niveau. Een deel van de consumenten in de EU koos toen voor schapenvlees in plaats van rundvlees. In 2004 zijn de prijzen (evenals in 2003) voor lammeren en schapen door een geringere vraag echter weer gedaald. In totaal neemt de omzet en aanwas hierdoor af (tabel 3). De oopremie is niet meer variabel. De toegerekende kosten veranderen door duurder voer en stijging van de destructietarieven, zodat uiteindelijk een saldo resteert van 99 euro per ooi. Dat is zes euro lager dan in het voorgaande jaar.

Tabel 3 Opbrengsten, toegerekende kosten en saldo schapenhouderij, voor bedrijven met meer dan 25 ooiën (in euro per gemiddeld aanwezige ooi)

	2002	2003 (v)	2004 (r)	mutatie 2003-2004 (%)
Gemiddeld aanwezige ooiën	91	103	103	
Opbrengsten, totaal	130	130	125	-4
Omzet en aanwas	109	109	104	-5
Premie	19	20	20	0
Overig	2	1	1	2
Toegerekende kosten, totaal	22	25	26	2
Voeder	14	13	14	2
Diergezondheid	4	6	6	2
Overig	4	6	6	6
Saldo	108	105	99	-5

v) voorlopig, r) raming

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Meer informatie:

Rapport 1.04.05 *Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens in 2004.*